

СЕНАТОРИ ПРОТИ ОБЛЕКШЕННЯ ІМІГРАЦІЙНОГО ЗАКОНА

ВАШИНГТОН. — У сенаті розвелася палка дискусія за закон Кера й Куліджа про облекшення те-перішнього імміграційного закону.

Під час цієї дебати сенатор Рейнолдс виступив за закон, який, як це загально відомо, вийшов від імміграційних урядників, головно від Дейнієла МекКорміка, комісара імміграції. Сенатор Рейнолдс звертався головно проти тих постанов проекту, що радять зробити імміграційний закон більш ліберальним.

Департамент праці пропонує саме дозволити урядові задержати тих іммігрантів, котрих депортація до старого краю відбилася би тяжко на їх родині. Департамент праці предположив рекорди 2,862 таких іммігрантів.

Сенатор Рейнолдс атакував ці рекорди як неповні, закидаючи імміграційному урядові, що він подав тільки ті частини рекорду, що доказують один бік справи. Сенатор доказував, що якби імміграційний уряд подав був повні рекорди, то всі призналиб депортацію іммігрантів за оправдану. Він наводив з рекордів уряду два факти, що в кождім з них депортація іммігранта, що правда, відбилася би тяжко на його родині, однак іммігрант очевидячки на право побуту в країні собі не заслугоує.

Сенатор Рейнолдс закінчив свою промову тим, що назвав законопроект Кера й Куліджа не законопроектом про депортацію, але законопроектом про імпортовацію.

НОВИЙ ПРОЕКТ ПРО МЕШКАЛЬНУ ПОТРЕБУ.

ВАШИНГТОН. — Сенатор Вагнер вніс новий проект закону про заспокоєння мешкальної потреби.

Програма домагається розложення урядової діяльності на 4 роки та видання на цю справу 976 мільйонів доларів.

ЧИСЛО ЖЕРТВ ТОРНАДА РОСТЕ.

ГРИНСБОРО (Норт Кароліна). — Обчислення новинських бюр про жертви торнада, що навістив у четвер 5 південних стейтів, показують, що число жертв у людях доходить до 40 осіб. Коло 600 осіб були покалічені. Сотки лишилися без домів. Шкоди обчислено на 2,750,000 доларів. Холод, що навістив ці околиці, збільшує терпіння жертв.

ВИКОНАЛИ КАРУ СМЕРТІ НА ГАВІТМАНІ.

ТРЕНТОН (Нью Джерзі). — Всі урядові тіла й урядовці, управленні відложили виконання присуду смерті, виданого проти Бруна Гавітмана за викрадення і вбивство дитини летуна Ліндберга, відмовилися відкладати це раз виконання кари й засудження післано в п'ятницю, коло трох чвертей на 9-ту годину вечором, на електричне крісло.

Ідучи на смерть, Гавітман не сказав нічого по-над те, що він не винен.

БВІВНИЦЮ ЛЮБОВНИКА ЗВІЛЬНЕНО.

НЬО ЙОРК. — Розправа проти Вері Стреч, що сама призналася до вбивства свого любовника, д-ра Фріца Гебгарда, скінчилася в п'ятницю по 3-годинних нарадах присяжних суддів повним звільненям обвинуваченої від вини й карі.

Почувши присуд, обвинувачена впала в обморок, а приявні на салі жінки почали оплескувати присуд.

11-ЛІТНІЙ ХЛОПЧИНА БВІВНИКОМ МАТЕРІ.

ПАСЕЙК (Нью Джерзі). — Поліція каже, що 11-літній хлопчина Михайло Коротев признався їй, що він убив з револьвера свою власну матір.

Хлопчина говорив спершу, що матір поповнила самогубство, але потім признався, що це він її застрелив, бо боявся, що вона буде його бити.

Він оповів, що прийшов додому пів до 12-тої години вночі. Коли мати дала йому їсти зупу, він не хотів їсти, поки матір не приобіцяла йому взяти його поїздити конем. Під час заїрки з матір'ю він попов припадковому на батьків револьвер і став ним бавитися. Мати казала йому положити револьвер назад до шухляди. Він цього не зробив. Мати відвернулася, щоб відійти. Він думав, що вона пішла по шось, щоб його вибити. Він стрілив до матері з револьвера. Як з матері бухнула кров, він побіг до сусідів і покликав їх поміч. Поміч на ніщо не здалася.

ВІДЗНАЧЕННЯ УКРАЇНКИ.

НЬО ЙОРК. — На конвенції Краєвої Академії Вчителів Музики, що відбулася в середу в готелю Говернор Клінтон, панна Анна Юрків з Рочестеру дістала одно з 5 відзначень.

Панна Юрків, контролістка, відспівала партію з опери „Кармен“. Вона є солісткою в „Лейк Евеню Баптист Черч“. Це дочка п. Михайла Юркова.

Нагорода, яку дістала панна Юрків, дає їй право до стипендії на дальші студії.

Допомагаймо українцям, потерпілим від повені

Грошеві жертви можна слати на таку адресу:

„ОВУЕОНАНУЕ“

P. O. Box 122. Hudson Terminal. New York, N. Y.

ДОМАГАЮТЬСЯ РОЗСЛІДУ ЛІНЧІВ.

Сенатори Вагнер і Вен Нюйс у конгресі домагаються призначення 7,500 доларів на кошти розсліду лінчів. Йде їм передовсім за те, щоб розслідувати, чому південні стейти не можуть карати людей, що беруть участь у самосуді.

НІЖ ГІЛЬОТИНИ ПРОДАЛИ НА ЛІЦИТАЦІЇ.

У великій ліцитаційній салі паризького готелю Друо відбулася недавно ліцитація, на якій продали найбільшу пам'ятку по Французькій революції з 1789 р. — ніж гільотини, на якій згинув Людовик XV. Той самий ніж відтис гольову й іншим історичним постаттям, м. ін. і Марії Антуанеті. Катом тоді був Карло Генрік Сансон. Пізніше його усунали, але історичний ніж він забрав зі собою. Колиж помер, страшна пам'ятка перейшла до рук його сина, а опісля дістав його Гайдеріх, паризький кат, який „урядував“ від 1847. до 1872. року. Пізніше цей ніж купив бронецький колекціонер Дібуа. На останній ліцитації купив цей ніж французький колекціонер Карло Лівр за 12,500 франків.

ГОЛКОЮ ПРОБИЛА СЕРЦЕ СВОЄЇ ДИТИНИ.

Перед окружним судом у Чорткові відбулася цими днями розправа проти Анни Ільницької та її буйовного на-реченого Івана Чубатого. Їх обвинувачували в убивстві дитини. За намовою Чубатого Ільницька пробила голкою серце своєї десятирічної нешлюбної дитини, яка померла у страшних муках. За цей учинок дістала Ільницька від Чубатого, який був батьком дитини та не хотів платити едіментів, сто злотих. Суд засудив Ільницьку на 6 літ тюрем, Чубатого на 8 літ.

ПОДАТОК НА ЛЕЩЕТАРІВ.

Болгарський міністер фінансів придумав кілька нових податків, між іншим від лещет. Лещетарі, які займаються цим люксовим спортом, мусять платити 200 левів річно. Це їх обурило і багато з них не хотіли платити податку. Тоді податковий уряд вислав урядовців, які при вході з міста дають лещетарям квитки на дозвіл цього спорту. Хто не має квитка, тому забирають лещета. Лещетарі зібрались масою, без лещет, перед скарбовим урядом у Софії і влаштували протестацийне віче.

БАЖАННЯ РОБІТНИКІВ НА УКРАЇНІ ПІД СОВЕТАМИ.

„Комуніст“ ч. 4982 подає бажання Молостова, робітника в Донбасі, відзначеного за добру працю. Молостов домагається: „Ми хочемо мати білий хліб, оселедці, сир, молоко. Я не хочу ділити заробіток: зробив 3 метри, одержу за 3“. Далі домагався патефонів, гарних грамофонних кружків, костюмів, книг, журналів і т. д.

МОНАСТІР У ГІМАЛЯХ.

Група монахів з монастиря св. Бернарда (Швейцарія) виїхала цими днями в Гімалії, де має побудувати монастир і ініцію побудову до тієї, яка існує на Мон Бліні. Монастир буде побудований на дуже безпечному та недоступному вершину. Цими днями вчорішнього монахів. У промові звертали увагу на їхню велику цивілізаційно-гуманітарну місію на азіатському континенті.

В ПАЩІ ЛЬВА.

В київській звіринці трапився кілька днів тому такий випадок: 12-літній хлопчечко Володько Стеленко, з села Гребінка, району Біла Церква, оглядав звірів у клітках. Підійшовши до клітки льва, хлопчечко стояв зпочатку в досить далекій віддалі, але по кількох хвилинах осмілювався і приблизився до клітки. Довкруги не було нікого. Несподівано лев зловив лапою за ногу хлопця і притягнув її до нутра клітки. Другою ногою хлопчина хотів ударити льва, але звірюка вхопив другу ногу й обі втягнув через kratki до клітки. Хлопчечко почав кричати. Прибіг сторож, та врятувати хлопця з паші звіря було тоді годі: лев не пускав своєї жертви. Тоді сторож кинув шапку хлопця в очі льва. Лев випустив хлопця і кинувся на шапку. Хлопця відвели негайно до лічниці. Там виявилося, що на його тілі було 26 ран.

ДЕРЖАВНІ МАТРИМОНІАЛЬНІ АГЕНЦІЇ В НІМЕЧЧИНІ.

Парижські часописи пишуть, що в Німеччині мають створити державні матримоніальні агенції, які допомагатимуть до закінчення подружжя. Та найважливішим їх завданням буде звертати увагу на моральні і фізичне здоров'я кандидатів подружжя. Всі інші теперішні приватні матримоніальні агенції в Німеччині будуть скасовані.

УРЯД ВЕНЕЗУЕЛИ ПРОТИ СПАДКОЄМЦІВ ПОМЕРЛОГО ДИКТАТОРА.

Уряд Венезуелі звернувся до прокуратури з домаганням повести слідство проти спадкоємців померлого, недавно диктатора Венезуелі, генерала Гомеза, який упродовж свого довголітнього панування безправним способом здобув великий маєток. Теперішній уряд Венезуелі хоче унеможливити виконати заповіт генерала та сконфіскувати частину його маєтку. Гомез свого часу став найбагатшим чоловіком не тільки у Венезуелі, але й у Південній Америці.

ПІМСТА СЛУЖНИЦІ.

У малярському місті Дебречин відбувся цими днями оригінальний процес. Господиня подала в суд свою служницю Юлію Бальгу за те, що вкрала їй зуби, ясно: вставлені. Спитали служницю здивовані: навіщо ж їй чужі зуби. Бальга відповіла: „Такого поганого місця я ще не мала. Господиня майже не давала мені їсти. Після кількох місяців муки я хотіла пімститись. Вночі я вкрала їй вставні зуби і кинула до помий. Я хотіла, щоб вона сама зазнала голоду“. Суддя не зворушило це оповідання. Кажуть, що малярські судді засуджено на 3 місяці. У вазниці бодай не буде вона голодувати.

ЛІТАКОМ ДО МЕККИ.

Египетський князь Абас Халім, свояк египетського короля Фуада, полетів цими днями літаком до Мекки. Це перший випадок в історії мусульманського світу, що мусульмани відбудув літаком-паломничу подорож до Мекки. Впродовж віків паломництво до Мекки, святого місця Магомеда, відбували мусульмани пішки або на верблюдах. Коли недавно приїхали вперше якісь багаті мусульмани до Мекки авіамашинами, що тому приглядалися, вважали це за порушення святої традиції. А тепер прибули до святого місця Магомеда паломники літаком.

120 МІЛІОНІВ ВИДАЮТЬ УКРАЇНЦІ НА АЛЬКОГОЛЬ.

Згідно з даними українського протиялькогольного товариства „Відродження“ у Львові, українці на ЗУЗ видають річно, і то в часі нинішньої кризи, 120 мільйонів злотих на алкоголь і 60 мільйонів злотих на тютюн.

ГОЛОД І НЕДУГИ — ВИСЛІД ПОЛЬСЬКОЇ ГОСПОДАРКИ

ВАРШАВА (Польща). — „Кур'єр Варшавський“ з 19. березня 6. р. подає кореспонденцію свого співробітника з Полісся, в якій описані такі жахливі картини людської нужди, що, читаючи їх, „кров у жилах стисається“. На цілім Поліссі голод і його товариш: голодовий тиф. Дійшло до цього, що в однім селі всі старці пішли в ліси, щоб там загинути, бо „право до життя мають діти“, а не вистарчає харчів для старшого й молодого покоління, щоб можна було вдержати при житті одних і других. Населення зідає падлину з заразами. Коли бідним поліщукам звертали увагу, що погинути від зарази, відповідали байдужно: „Хорувати й так хоруюмо на різні недуги. Та вже краще бути ситим, ніж умирати в голоді“.

ПОЛЬСЬКИЙ НАСТУП НА „МАСЛОСОЮЗ“.

ЖОВКВА (Галичина). — Староство скликало солтисів з усіх громад, як теж учителів та різних громадських урядовців на нараду, на якій закомуніковано їм, що мають бути потворені по громадах сметанкові стації. Це відноситься головно до тих громад, де польське українське молочарні. В тій акції помирає польський уряд частина москвофільських провідників. Та покищо видно добрий наслідок з тої спільної акції, бо деякі москвофільські села, що стояли досі осторонь акції „Маслосоюза“, прилучилися до української акції. Так зробив наприклад Ременів. А по тім Кукизів. Польська влада підходить до селян з ним, що обіцяє кредити.

СОКАЛЬ. — Польський уряд відбуду наради з польськими місцевими представниками в справі заснування польських молочарень по українських селах. Врядили опертися по селах в тій акції на сільських „провідників“ з москвофільського табору.

СКАНДАЛ З „ОБОРОНЦЯМИ ЛЬВОВА“.

ЛЬВІВ. — Вийшов на яв скандал з відзнаками, даваними тим, що боронили „польського Львова“ перед українцями в часі українсько-польської війни. Відзнаки подіставали такі, що не мали нічого спільного з такою „обороною“. За ті відзнаки добрано коло 100 тисяч злотих і тепер є сотки осіб, що пишануться відзнакою „Орльонт“, купленою за гроші.

ПАНСЬКІ ЖАРТИ.

ПЕРЕМИШЛЬ. — „Український Бескид“ подає, що в добрах гр. Антона Лянцкоронського влаштують собі двірські посіпаки в неділю лова по лісах, а до нагінки змушують наших людей, і то в часі, коли правяться по церквах Служба Божя. Форнали в графа — це справжній рубучий скот. Цей польський найбільший магнат дере шкуру з селянина, коли приходить купити в нього яку купочку гияля.

МАЙНО, ЗАЛИШЕНЕ О. МАСЦЮХОМ.

ЛЬВІВ. — По померлім адміністраторові для Лемківщини, о. д-рові В. Масцюхом, осталося коло 300,000 злотих маєтку. Але тестаменту нема і не знати, що станеться з грошми. В тій сумі є 250,000 злотих, зложених за примусово викуплене парохіяльне поле у Криничі. Сума та повинна була бути віддана єпископському ординаріатові в Перемішлі. Але на заході москвофіла адв. д-ра О. Гнатишика польська влада віддала ті гроші о. Масцюхому.

НОВА НАЗВА АКАДЕМІЇ НАУК У КИЄВІ.

ЛЬВІВ. — З Києва доносять, що Рада народніх комісарів УССР постановою з 21. лютого змінила назву Української Академії Наук. Відтепер буде вона зватися: Академія Наук УСРР. Це вже друга зміна назви. За уряду Гетьмана Скоропадського дістала вона була назву Української Академії наук.

УКРАЇНСКА МУЗИКА ПІД КРИЛАМИ СТАЛІНА.

МОСКВА (Росія). — „Ізвестія“ подають звіт про виставу російської опери „Снігурочка“ в Києві по українськи. І пишуть, що за царату українські націоналісти здалека держали українську музику від російських впливів. Але тепер стоять на Україні на першій місці „сталінські принципи“. І тому українська музика звернулася до... класичної московської музики.

ФІЛЬВАРОК НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ ДЛЯ ДІТЕЙ ПІЛСУДСЬКОГО.

ВАРШАВА. — Польська Агенція Телеграфічна подає, що за гроші, які набуто за авторські права Пілсудського, буде куплений, на бажання вдови по Пілсудським, для її двох малолітніх дочок фільварок, положений на землях на сході, себто на землях українських.

СЕЛЯСІ РОЗБИТИЙ.

АДІС АБАБА (Етіопія). — Самі найближчі до радників етіопського цисаря Селасі переконані, що в найближчих тижнях буде запечатана судьба Етіопії. І не знати, що станеться з самим етіопським цисарем. Він уже не може ставити ніякого серйозного опору.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СИЛА НАЦІОНАЛЬНОЇ СОЛІДАРНОСТІ

Серед загального зацікавлення драматичними, а деколи театральними подіями в Німеччині, що не можуть мати практичної лекції для народів без свого уряду, ці народи не доглянули подій, що мають для них безпосередню лекцію про способи ведення національної боротьби проти гнобителів. Таку власне лекцію останніми часами дали поневолені народами сирійці.

До війни сирійці були під турецьким пануванням та терпіли від турків різні утиски. Підчас війни вони збунтувалися проти Туреччини й помагали альянтам, бо Англія обіцяла їм визволення й дала грошеву допомогу. По війні альянти, не вважаючи на сирійські домагання повної самостійності, віддали їх під опіку („мандат“) Франції. Звісно, Франція обіцяла притому сирійцям широкі свободи.

Всі ці свободи в практиці поломано. Франція відобрала сирійцям усі горожанські вольности. Всюди французькі шпигуни. За найменшу критику Франції людей арештують, карають тюремю або вигнанням. Політичних свобод теж нема. Парламент ніби існує, але до нього вибирають тільки тих, кого дозволить уряд вибрати. Зрештою і він не має вже права рішати про важні справи краю, бо всю владу перебрав французький „високий комісар“. Нині сирійці почуваються, що їм краще жити під турками.

Рівнобіжно з тим політичним і громадським утиском ішли економічні визиски. Франція тягнула в Сирії величезні податки на удержання великого гарнізону, що був би непотрібний у самостійній Сирії.

Сирійські націоналісти боролися з французьким урядом різними способами. Та всі вони показувалися неуспішними. Нарешті, недавно, бо при кінці минулого року, вони впали на засіб загального страйку. На кілька місяців у Сирії стався бізнес. Всі крамниці, ресторани, каварні, театри були закриті. Перервано правильний рух поїздів. Перестали вантажити кораблі. Кажуть, що навіть злодії перестали красти, щоб зазначити свою солідарність з протифранцузьким рухом.

Французький уряд хопився крайніх засобів, щоб душити рух. Арештовано понад 2,000 осіб. Закрито кожду газету. Заборонено було ходити разом більше як двома особам. Край заллято французькими колоніальними військами.

Та це все не помагало. Руїнувався сирійський бізнес, але Франція не могла нічого вдіяти. Нарешті Франція запропонувала Сирії угоду на зразок угоди між Англією й Іраком. Обіцяло сповнення домагань сирійських націоналістів.

Можливо, що Франція ще раз обдурить сирійців. Тоді сирійці ще раз підуть на боротьбу з вірою в її успіх, бо вони чують, що тепер відкрили нарешті спосіб успішної боротьби народних мас проти модерної держави. Сирійці відкрили, що й машинні кріси нічого не вдіють проти масового спротиву.

„УКРАЇНСКОСЦЬ“ ЗАГРОЖУЄ „ПОЛЬСКОСЦІ“?

(Надіслана стаття):

Наша Східна Галичина стоїть під прапором так званої „нормалізації відносин“. Це продовження акції угодової між урядом прем'єра Косціялковського і УНДО-м.

У своїм сойомовім експозе представив п. Косціялковський поняття „здорового“ патріотизму і „нездорового“, то є негативного націоналізму.

„Здоровий патріотизм“ — казав він — зачерпне сили з відчуття своїх власних національних вартостей, однак не є звернений проти культурних вартостей інших народів. Цей здоровий патріотизм протиставляємо негативному націоналізму, то є шовінізму, котрого мотором ділення є ненависть, стало триваючи гін до боротьби з кимсь і з чимсь, часто навіть без свідомої реальної мети крикливо голошених кличів.

Як бачимо — то є на словах доволі вдатна характеристика. А далше говорив мін. Косціялковський:

„Я — з моєї сторони бажаю зазначити, що раз вступивши на дорогу нормалізації зносин з тими частинами української суспільності, котрі стоять на ґрунті спільних інтересів Республіки — доложу всіх старань, щоб та нормалізація причинилася до опертя взаїмних відносин на тривалім довір'ю. Здаю собі рівночасно справу, що теперішня свідомість стислого зв'язку між положенням української людності в Польщі і корисною ситуацією держави буде поглиблюватися у найширших масах людності, а то відповідно до того, як її справдішні потреби будуть могли бути задоволені. Отже заявляю, що уряд викликає цілу добру волю, прямує до цього“.

Щоденник „Діло“, обговорюючи ту промову мін. Косціялковського, каже, що добре би було, коли би ту промову вивчили напам'ять ті польські чинники, котрі стали лише ненависть сіють і вперто всіма способами протидіють корисному полагдженню слухних українських домагань, без чого не є можливою глибша і триваліша зміна настроїв, та тривала нормалізація польсько-українських відносин. „Маємо на думці — каже „Діло“ — не євдецькі (вшепольські), отверто опозиційні, і навіть не безкритичні настрої сфери польської, східно-галицької суспільності, а лише ті одиниці і цілі польські групи, котрі, будучи безпосередньо залежними від уряду, ділаючи у спільнім таборі „проурядовим“ та заслонючись часто іменем покійного маршала — беруть з державної каси гроші. Маємо на думці упертих і злобних співробітників державної адміністрації на місцях, котрі на кожнім кроці спихають українську, та більшість у краю представляють людиність до ролі другорядної і менше вартної меншості.“ Заявив п. Косціялковський: дає підставу до надії, що всі ті пани будуть взяті в карби, та що адміністраційний апарат буде скорше і ґрунтовніше відчишувати від тих елементів, що не хотять йти за волею і припорученням шефа уряду. Зрештою слова п. прем'єра дають слушну підставу сподіватися, що вже в найближчій часі розпочнеться реалізація тих українських домагань, котрих задоволення домагається Укр. Парл. Репрезентація іменем цілого українського народу“.

Так отже вдарило „Діло“ відразу у той цвяхок, що треба, й відкрило властиву руну в польсько-українських відносинах. В часописі „Бюлетин польсько-український“ розпочато публічну дискусію над тим, „Чи українськосць загрожає польськосці?“

В тій дискусії забрав голос і старий, досвідчений український політик д-р Т. Окулевський та заявив між іншим ось що:

„Посли Целевич і Мудрий мали ту сміливість сказати, що „дають кесареви, що кесареви“, та признали польський уряд і польську армію. — Українська суспільність піддалася терпеливо цьому кличеві, хоч покищо — „на долах“ нічого не змінилось і українці не можуть у польським військом навіть капцарями зістати. — Український народ зносить це слаба. Я зовсім не слаба. То мама упевняє мене весь час: ти слаба, Кіті, ти мусиш лягти. А я зовсім не слаба. Я лиш сердита, що ви, прибувши до Ясіня, замість того, щоб зайти до нас, забралися до сільської хати. Також мене турбує ваша нога. Вона здається була потрошена дум-дум. А як тепер? Ціла? Володієте нею? Що думаєте робити? Я тепер дуже стала поважна. Ви ще не знаєте, яка я могу бути поважна. Я ходжу на лови й роблю політику. Дивується? Дарма. Часи такі. Мій батько не встані всього сам зробити. Ну, але тепер все гаразд. Перед паром днями татко зненавдяка задумав мені зробити несподіванку. Увійте, сказав, що цього вечора до мене має хтось прийти. Думала, що такий. Думаю, морочуся. Нарешті чекаю, чекаю, дочекала часу, коли має прийти, й нікого нема. Ну, думаю, обдурив мене тато. Сварюся на нього, він на мене. Каже, що він його сюди післав. Це, каже, ти десь його поділа. Ні, кажу. Його тут не було. Ти жартуєш. Ах, тут було того... У мене заболіла голова й мама вголосіла трохи лягти! Ну, але кажіть щось про себе. Чого ви мовчите? Ви надто багато писали мені. „Далека Кіті“. Ха-ха-ха! Я ходила одного разу на те місце, де ви перебували на фронті. Оглядала вашу землянку.“

Спочатку не знав, що робити. Стара нечуїно, мов тін, зникла.

— Кіті! — вирвалося з моїх уст.

Кіті поворушила головою, визволила зпід ковдри довшу руку та вказала коло себе на стілець. Тут на столику повно різних пляшечок і скляночок. Гострий запах різних ліків наповнив кімнату.

Приймаю якісь ганчірки, що лежали на стільці, й сідаю. Кіті довго мовчки дивиться на мене своїми великими чорними очима й опісля говорить. З перших слів пізнав її, Кіті, що тільки одна вміє так говорити.

— Не подумайте, що я за-

терпеливо і жде, що з цього вийде. — Або польський народ здобудеться на таку енергію, щоб уговкати своїх „кресових“ (окраїнних) Загробів,*) або не здобудеться на це, а тоді станеться в будучності хіба лише матеріалом до вибудування іншої держави в осередній Європі — опертої на моральній правді і дисципліні. Хто буде осередком цієї нової держави — цього я не знаю. У кождому разі не буде ним поляк, котрий не додержує слова і не знає дисципліни“.

Як бачимо, то старенький Окулевський також сказав слова правди полякам. Та польський загаль цього навіть знати не буде, бо „Польсько-українського бюлетину“ не читає і про його існування — не знає. А польські газети в злобний спосіб бойкотують його і мовчать про нього.

Дав же відповідь тим, що дрожать за „польськосць на кресак“, український журналіст Ів. Кедрин, також у тім „Бюлетині“.

Стаття його обширна і тому подаю лиш важніші уступи. Він пише:

„Цілий той крик про українську небезпеку, котра загрожуватиме „кресам“, про „курчене сен польського стану посідання“, про дофачочусь, гнетуче і немов би вже навіть безнадійно пропадану польськість супроти триумфуючих (! Ю. Г.) українців — цілі цей крик — вибачте мені гостре слово — блефом. — Є це не що інше, а лиш один зі способів проти української нагінки, новий тактичний маневр протиукраїнської пропаганди. Цей маневр є зрештою дуже наївний і призначений виключно для людей цілком незорієнтованих, для поляків з інших частей держави та для самої Варшави“.

Отже редактор Кедрин наводить коротко, а по черзі, все те, що ми вже за польських часів втрапили (як нпр. над 2,000 народних шкіл та 12 кафедр у львівських університеті) та каже, що в тих криках про „українську небезпеку“, ми бачимо хіба лише злобий і свідомий насміх („дрвінікі“).

Є однак поляки, що і без свідомої злоби нарікають на ту „небезпеку“ — і тому ред. Кедрин подає по черзі причини цих нарікань. І так:

Передовсім 1) є це зависть, коли в котрійнебудь діяльність удається українцям досягти чогось такого, що виказує вищість над польськими осяганнями у тій діяльності. (Нпр. „Маслосоюз“. — Ю. Г.); 2) побоювання, що не удається задержати тривало того польського посідання, котре пописано лише коштом механічного, при допомозі законів і розпорядків поменшеного українського стану посідання; 3) жаль, що тепер чимраз трудніше є більшувати польський стан посідання коштом українського, та що не мають ані матеріальних засобів, ані внутрішньої енергії, щоб заступити ті легкі добичі — муравлиною роботою (яка, всеж таки часто проявляється в українців. — Ю. Г.)“.

Усі ті почування — по думці Кедрина — є в душі всіх поляків, живучих між українцями, лиш що в одних неясно, а в других цілком свідомо, вони викликають нову скажену люту та побуджують їх до нової протиукраїнської боротьби.

В справі „вишности українців“ напроваджує п. Кедрин зміст інтересної розмови з одним з бувших польських, львівських воеводів. Той експовідає нарікав іменно на квалітативну нижчість польської парламентарної репре-

зентації з трьох галицьких воевідств, обнятих „виборчим договором“. Це не диво, бо в поляках зіставили кандидатами і послами різні місцеві величчии та — як кажуть німці — „діти протекції“. Великих осягнень на соймовій арені такі політики не могли здобути. І це також дуже „огірчує“ місцевих польських патріотів.

Крім того ті поляки підтягають себе до ролі одиниць господарів та „власетинів“, кра-ї немов би до одиниць його мешканців, і то лише з польськими потребами. — Од-

накож вся та ролія „панства народового“ і „народу упржи-вілюваного“ по рецепті Р. Дмовського і Станіслава Грабського мусіла в зіткненню з дійсністю затриматися в самих своїх підвалинах і не могла взагалі довше існувати. Бо з одної сторони не дозволяє на це державний скарб (бо не може всього субвенціонувати) і зубожіла — також і польська суспільність, — а з другої сторони ділає в цілком природний спосіб натиск українського елементу.

(Кінець буде).

В СПРАВІ НАШОГО ПРАВОПИСУ

(Із викладу в Українським Науковим Інституті в Берліні д-ра Зенона Кузель п. з. „Історичний розвиток українського правопису“).

(ВУНІ) Питання правопису належить у нас до питань, що від століть не сходять з „ю-дія“ рядку дня та сфери публічної дискусії й ворують раз більше, раз менше не тільки наші учені та педагогічні кола, але й усю нашу суспільність, викликаючи не раз широкі за-інтересування, а деколи навіть гарячі спори, що переносяться з кабінетів учених і редакцій газет на широке поле загально-культурної, а то й національно-політичної боротьби. Ці, зрештою в живому суспільстві вповні зрозумілі, можна сказати з поступом часу й розвитком мови потрібні дискусії і спори прибирають не раз незвичайно гострі форми, бо комплікуються рівночасним трактуванням справ, що зв'язані безпосередньо з правовисним питанням та не даються як слід відділити, а саме з питаннями граматичної природи, особливо ж із завсідні пекучою справою літературної мови, що само собою від віків у різних формах і видах стоїть у центрі наших національно-культурних інтересів.

Правописні питання комплікуються далше тою обставиною, що дуже часто обговорюються не в колах фахових учених або практиків, що мали змогу спокійно, науково, розважити назріваючі питання й пристосувати їх до вимог хвили та обставин, а переносяться на поле публічних, часописних і вічевих дискусій, що звичайно дістають особисту, групову чи політичну закреску. І так правовисні дискусії, в яких по слухних словах академіків Кримського й Смаль-Стоцького повинні мати перший та рішачий голос спеціалісти-граматики та, додамо від себе, добрі знавці народної й літературної мови, прибирають пристрастні, не раз впрст непристойні форми з невідступними особистими алогіями й притинками, які з справою правопису або й мови не мають нічого спільного та взагалі є дешевою демагогією. Хто перегляне наші правописні змагання хочби за останніх 150 літ, той може впрст перестрашитися і формою і змістом деяких виступів воюючих сторін, з яких часто розумніші й поважніші мусили складати зброю або ризигувати з своїх поглядів перед більш воєничими опонентами. Коли в XVI-му столітті Вишеський, остерігаючи перед народними формами в письмі й наказуючи твердо триматися „словенського язика“, страшить „діяволом“, що „толикою зависть імаєть на словенський язик, же ледва жив от гн'ява, рад би его до шети погубил, и всю борбу свою на тоє двигнул, да его обмерзят и в огиди и в ненависть приведеть“, то в 30-тих роках XIX-го століття закликається цензора до помочі, а каже: „А то дурень раз за часів Драгоманова навіть з мене, що я не впав на поліцію. Замість цього в нотаку думку!“

вищих часах виводяться інші полемічні страхи, в кожній разі не наукові, як „галичанство“ й „наддніпрянство“, польські впливи“ й „відчуження від російської селянсько-робітничої мови“, зле понятій демократизм, конечність т. зв. загально-українського об'єднання в мові й правописі з поглядом на вимоги політики, хочби й проти наукових правописних аргументів, вкінці воювання т. зв. нашою некультурністю й нерозвиненістю, що м. і в останньому часі знайшла свій вислів у відомому виступі проф. Огієнка в „Рідній мові“ в статті заклику: „Без спільної літературної мови нема нації“.

Як бачимо, „азбучні“ чи „правописні бої“, які ми зводили й зводимо між собою а часами і з чужими, хоч мабуть і безкровні, стали настільки цікавим і важним проявом нашого культурного життя, що сід над ними найменше коротко спринитися, не запускаючи в подробиці та обмежуючись в головному до питань нашої письменницької та друкарської графіки й правопису й відсуваючи взагалі справу літературної мови і т. д. на далше поле. Історичний розгляд нашого правопису збереже нас від односторонньої горячкості та, скажімо згори, виблеть нас перед перебільшеним самобичуванням і закидами в роді ретроградності, некультурності і т. д. на полі правопису. Він покаже нам, що наш правопис це продукт довгих століть і сталою підступу вперед, що мусів зі зрозумілих невідданих політичних причин гальмуватися або й повертатися взад, та що ми, міряючи себе з іншими, хочби навіть з більшими державними народами, стоїмо на добрій дорозі мати один з кращих правописів в Європі, якщо тільки для остаточної будови нашого всеукраїнського правопису послугува-тимемося спокійними, розважними, науково-фаховими методами при рівночаснім узгляднюванні вимог і потреб нашої сучасного культурного життя. Бо правопис з одного боку не може робитися, як часто у нас, на швидку руку під натиском хвилимих вимог, і що хвиля перемиїняється відповідно до припадкових, проминаючих або навіть особистих уподобань чи антипатій; з другого боку ніколи не може бути доцільним і тривалим, коли не буде перед тим підготований і розроблений фаховими силами, що знають добре розвиток і сучасний стан мови.

(Докінчення буде).

— Чи знаєте, той Лопатюк назвав мене вчора дурнем! На жаль нікого при тому не було.

— Таж ви сильніші від нього, а коли не було свідків, то ви повинні були порядно вибити його!

— А до чорта! Правду кається цензора до помочі, а каже: „А то дурень раз за часів Драгоманова навіть з мене, що я не впав на поліцію. Замість цього в нотаку думку!“

УЛАС САМЧУК

ГОРИ ГОВОРЯТЬ

Роман у 2-ох частинах.

Частина друга.

Передрук забороняється! — Авторські права застережені.

42

Більше того, нам довелося довідатися, що Йонаш нічого не мав би проти того, щоб я вступив до малярської залогі й навіть переняв там досить важне становище.

Тоді виник у мене плян, що ним поділився з Юрою. Порішив сам нанести візиту Йонашеві й запропонувати йому свої послуги. Юра спочатку віднісся до цього скептично, але згодом, передумавши, одобрив мій намір, наказавши „тримати вухо гостро“.

Того самого дня над вечір подався просто додому лісничого.

Побачивши мене, він мало не зімлів. Зблід, нижня губа витягнулася. Жінка його з маленької зменшила вдвоє.

Чемно, спокійно вітаюся, прошу вибачити за спричинені турботи й за все те, що сталося за останній час. Потім коротко й отверто передаю йому свої наміри. Він приходить до себе, перекупується, що я не маю проти нього ніяких кепських думок і починає навіть розпитувати, яким чином вдалося мені втекти. Дуже просто. Мене визволили наші люди, що вважно слід-

кували за всім тим, що робився в Ясіню.

Торкнулися загальних біжучих подій і я вияснив думку, що тут є якийсь заінтересований чинник, що весь час намагається тримати країну в стані напруження. Я нарешті приходжу до переконання, що це далі тривати не може й що потрібний спокій та порядок. Інакше народ помре з голоду.

Невже я гадаю, що ситуація така грізна?

Грізна й вимагає негайного поліпшення.

Як на мою думку це пере-вести?

Перш за все треба дістати харчів. Народ піде тепер за тим, хто дасть йому хліба.

Але становище цілого краю катастрофальне. Центральні уряди не встані прийти нам на допомогу. Мусимо шукати засобів порятунку на місці.

Це дуже сумно. В такому разі неспокій триватиме ще довший час.

Про основні свої наміри, вступити до малярської залогі, покищо не говорив. Йонаш деякий час подумав і ка-

же далі:

— Мав, чи власне хотів би

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПО ТЕРНИСТИМ ШЛЯХУ...

„Хто шукає правди, не сміє рахувати голосів“.
Лессінг.

Теперішній гніт українського народу потребує добре вихованої, із вдачі розумної, з високим рівнем молоді, як передумки для скріплення і відсвіження перемучених, а то й зневірених дотеперішніх працівників. Сучасна молодь вважає своїм завданням переняти та продовжувати чистими, нескверними руками ту працю в ім'я національного визволення українського народу. Не тільки переняти й продовжувати зацате діло, але внести також нові засади і принципи в громадське життя.

Що нам робити, це ясне. Українська молодь мусить боротись із сучасним тяжким положенням українського народу. Ми мусимо на місце дотеперішнього вузького матеріалізму в відношенні до суспільних справ поставити активність та ідейність. Теперішня ситуація вимагає від нас кожного цілковитого самовідречення від своїх особистих змагань, в ім'я спільної всієї ідеї. Ніхто з нас не може почувати себе щасливим, ані працювати виключно для своїх інтересів, як довго не зміниться політичне положення нашого народу. Війна й теперішні події багато нас навчили: ми бачимо, що щонебудь можна здобути тільки своїми власними силами, своїми руками. Маємо розбити ту силу, що нас душить у сьогоднішніх часах, нищити тих, що стоять нам на перешкоді до нашого визволення. Важним чинником для творення державного життя є тільки сила: не має милосердя ані жадної логіки чи політичної етики і

дивний є той, хто думає інакше. Здобудем тільки власною силою. І ми повинні всі свої змагання скупити власне на втворення такої сили, а тоді певно бажання наші будуть досягнені.

Визов, кинений нам ворогами, мусимо прийняти не з паперовими протестами та проханнями, але з активною відповіддю. Всеодно, чи ми будемо сидіти з заложеними руками, і надіяється на чужу зовнішню поміч, чи писати паперові протести, від ляхів, москалів і інших гнобителів не можемо нічого кращого сподіватися над тюремні уклади та смертні присуди. Те, чого не можуть робити старші провідники, мусить робити молодь. Вороги не посміють собі клити з нас, як це робили сотками років над обездоленим українським народом.

Деякі угруповання є цієї думки, що насамперед нам треба багато інтелігенції, аж тоді щойно з відповідними силами буде можна братися до революції і скинення ворожого ярма. Однак їм не про це йде. Всякі надії, що їх покладають наші угодники на декілька посад, не дадуть праці соткам нашої молоді, для котрої нема місця і не буде, бо поле діяння для рідної справи не поліпшиться, хіба що хотіли ми стати погноєм для чужої нам культури.

Коли здобудемо волю, тоді й інтелігенція знайдеться, тоді може бути спокійний розвій нашого народу. Інші народи, менші від нас, також тяжко терпіли, але беззупинною боротьбою, не йдучи на компроміси з ворогами, волю собі здобули.

Мої завваги торкаються загального нещастя, що гнеє нас, українців, і яке болючо

відчуває молодь переважно студентська, краєва і тут роджена. Теперішнє положення української молоді є надзвичайно трудне, бо перед нею виринають різні проблеми, яких не має молодь відних народів. Нам припала роль жити в самім розгарі боротьби на життя і смерть, в огні, де куються нові ідеї, новий світогляд, де новий світ змагається зі старим.

І якщо ми не хочемо, щоб події, що навкруги нас відбуваються, не впливали на нас шкідливо, мусимо пристосувати їх в нашу користь. До всяких справ мусимо підходити з основною аналізою і зрозумінням.

Це в першій мірі відноситься до тих, що негативно відносяться до подій на рідних землях. Це можна завважати головню в молоді, тут родженої в Америці, що однак на нещастя не є оводом передумки, а тільки вислідом незнання, нерозуміння, що знову випливає з байдужності до всіх тих справ, включно до громадського життя. Як з цього бууть наслідки, можна вже сподіватися, якщо не зарадимо цьому лиху. Коли не хочемо, щоб надбання наших батьків тут в Америці, що здобути тяжкою працею і злиднями, не пропали, щоб нас не „викинуто за борт“, то не виховуємо „френчменів“, а тільки ширих народних працівників. Назагал серед нашої молоді можна завважати негативне, а не раз дивно вороже наставлення супроти націоналізму. Таке становище надає нашій молоді назадницький характер. Прикро робиться на згадку про працю та революційного духа молоді на рідних землях, та про працю тутешньої, тут родженої молоді. Там молодь несе тягар і працю революційної боротьби, маючи одну мету здобуття волі і розбиття кайдан з поне-

воленої Батьківщини. Ту знову, заходами різних ліг і інших, з лишними готелевими забавами зівдів тут родженої молоді, не зроблено нічого, щоб у будучність американська Україна дивилася спокійно. Вже тепер можна завважати по більшій частині злобу та байдужність до всього, що торкається праці громадської, зокрема що торкається націоналізму, як одинокій розв'язки сучасної трагедії українського народу.

Та причини тої байдужності до громадського життя не треба шукати в молоді. Вона лежить у великій мірі й по стороні старших працівників (штучно зовуть себе провідниками). Вони то стараються, щоб тутешня молодь не брала участі в вирішуваних справах, що називають там на рідних землях. Дотепер не було ніяких заходів, жадних старань, щоб викристалізувати суспільні поняття молоді. Видають різні часописи англійською мовою, але чи зроблено щось в тім напрямку?

Цікаво, що тут молодь не живе зорганізованим життям, як це бачимо у життю інших народів. Тут виринає питання, чи це додатня чи відємна сторона нашого життя? Чи можна втягати молодь в ту заїлу чистоту догматичну боротьбу, бо ідейно вона ще не доспела. Чи взагалі є яка користь з цього, що її ведуть наші безхребетники, кривлячи душею молоді.

Оттак громадянське безобличчя діалося відчутти болючо нашої молоді за останні роки, як одна важка проблема, „бути нам чи не бути“.

Не дивне захоплення релігійною кастовістю та містицизмом, але серйозне зрозуміння суспільних явищ є konieczne для нас, щоб стати ширими працівниками для української нації. До цього потрібні воля і розбиття кайдан з поне-

не на боротьбу за догми, але за ідеї. Догми перестаріли, мертві, ідея дає ціль, дає життя. Сьогодні кожний громадянин, що дійсно хоче бути продуктивним для свого народу, без ясної суспільної ідеології не може жити. Ідеал цей мусить прийняти наша молодь, щоб втримати ті позиції, що їй вневдовзі прийдеться перенести, і повести так, щоб була користь для українського імені тут в Америці й допомогти українському народові за здійснення його святих ідеалів, за які він бореться.

Андрій Шигол,
Нью Йорк, Н. Й.

МУЗИКА НОВІТНЬОЇ ЯПОНІЇ.

Змагання японців пристосуватися до європейської культури та цивілізації. — 1500-літня двірська музика. — Грамофон пропагує європейську музику. — Бетовенові симфонії на грамофонових кружках більше поширені в Японії ніж у Німеччині.

Ніодин східний нарід так успішно та розумно не переняв європейську західну культуру та цивілізацію та так успішно не перешепив її на своїй землі, як це зробили японці. Такі самі успіхи здобули японці також при прийманні європейської музики. Хоч європейська музика зовсім інша ніж японська народна музика, а всеж їй вдалося за останніх п'ятьдесять літ зовсім змінити японське музичне життя і вона сьогодні рівноправний суперник народної музики. До цієї перемоги європейської музики багато причинилося японське міністерство освіти, яке

ввело у школах замість японської народної музики європейську. Військо й маринарка ввели вже давніше європейські інструменти, а цісарський двір попри стару двірську музику „гагаку“ також новітню оркестру.

Найбільше прихильників новітньої європейської музики є між освіченими японцями, однак вона ще не промостила собі дороги між нарідами. А всеж помоло завдяки радію та грамофоновим кружкам завойовує також широкі народні верстви. Нові японські народні мелодії та пробоєвики це мішанина японських музичних висловів і європейської інструментації, однак метою композиторів є якнайшкороше довести до удосконалення на цьому полі.

Попри цю новітню японську музику плекають дбайливо столітню народну пісню та коло 1500-літню двірську музику, що є гордошами всього народу. Також радіо надає програми із новітньої і старої музики.

У вищих міщанських колах люблять „утаї“, музику на свого роду флеті, супроводжену ритмічним бубненням. Ця музика подобається також чужинцям. Найбільше люблять музику „гідаю“ і „кіюмото“, виводжену на інструменті похогого до нашого решета (тамбуріни). Тією музикою супроводжують із співом вистави народнього театру Кабукі. На провінції найбільше поширений інструмент званий „кото“, похогожий до арфи.

Європейську музику останніми роками переня-

ли також і незмішану. В Токіо є дві, в Осаці одна симфонічна оркестра. Постійної опери нема в усьїй Японії, зате дуже часто дають симфонічну й камеральну музику. Цікаве, що з європейських композиторів японцям найбільше подобаються класики.

Дуже плекають спів, часто дають концерти оперових арій, однак в більшості в німецькій, італійській та французькій мові. Між солістами на першому місці є піяністи, яких віртуозність дорівнює європейській. Найпопулярніші є симфонії, а нпр. Бетовенові симфонії на грамофонових кружках більше поширені, ніж у Німеччині. Так грамофон помоло промощує шлях європейській музиці між широкі верстви японського народу.

СЛАВА ГЕРОЯМ!

(Присвята Бандері й товаришам).

Слава, слава Вам, герої
України золоті!
Вих за любов і шперть
Йдете на муки і смерть.

По Вас тужать други мий,
Родичі старенькі, сиві,
Рідні хати, степи, поля
І молода — гірка доля.

Хоч зима, то плуги в полі,
Орють наперекір долі;
Дужі руки зерно сють,
Ниви зміжжям зеленіють.

І виростає насіння —
Українське покоління,
І з свяченими ногами
Розправиться із катями.

Не підуть вони просити,
Чи дозволить довше жити,
Лиш вражою злою кров'ю
Окроплять Вікраїни волю.

Митро Пасічник.

СВЯТОЧНІ ЗАКУПИ!

Коли робите святочні закупи з м'яса, то не глядіть за товаром, не знаючи, звідки він походить і хто його виробляє, бо часами не тільки що не будете вдоволені, але часто за те здоров'ям треба платити.

Уважайте на одно: що м'ясарські вироби, продавані нижче цін сирого м'яса, є лиш імітацією виробів м'ясарських.

Багато склепів оголошують „старокраєві“ вироби м'ясарські, котрі не тільки ними не вироблювані, але навіть багато власників склепів не знають, де їх вироби роблені.

СВЯТОЧНІ ЗАКУПИ РОБІТЬ у ЗНАНІЙ ФІРМІ П. СТАСЮКА, КОТРА ВДОВОЛЯЄ СВОЇХ КЛІЄНТІВ 15 РОКІВ

П. СТАСЮК

≡ I II I ≡

Головний Склад і Фабрика:

124 - FIRST AVENUE

(МІЖ 7-мою й 8-мою ВУЛ. БІЛИЙ ДІМ У БЛЮКУ)

NEW YORK CITY

628 - 5th AVENUE

(МІЖ 17-тою й 18-тою ВУЛИЦЕЮ)

BROOKLYN, N. Y.

121 NASSAU AVENUE

(МІЖ УЛИЦЯМИ ECKFORD і OAKLAND, Greenpoint)

ВІДОЗВА

до односельчан Хотимирів у Канаді та Америці.

Незавидна та химерна доля хотіла, щоб Ви далеко від рідної землі екзистували по чужих заморських краях буйної Канади чи Америки, розсіяні наче золота пшениця на широкому та просторому лані.

Кожний, хто пішов із Вас у далекий світ, за безмежний океан, мусить перше всього дбати про самоіснування, однак знаємо, що своїми швидкоплинними думками лінете у старий край і думаєте про своїх дорогих-рідних, про щасливі хвилини пережиті під рідною стріхою. І думачи про своїх дорогих-рідних, чи то при праці, чи то у вільних святкових хвилинах, не раз здається Вам, що серця увірвалися, життя свого уділили, тим своїм дорогим, котрих не бачите очима тіла, а бачите очима своєї благородної душі. І тоді приходять переломові хвили, будяться у Вас спомини з молодечих літ, серце грає жалібну мелодію, Ви попадаєте в екстаз милості сердечної і хочете всім, що у Вас є, поділитися з даною особою, тоді сідаєте і листа вкладаєте, та всю ширість сердечну в нього виливаєте. А деколи то із своєї платні-керівниці із заробітної платні уділяєте, та на радість тай підмогу своїй рідні посилаєте.

Та це родинний обов'язок! Але згадаємо, що український нарід є також одною великою родинною-сімою! Розкинені маліми або більшими групами по широкому земному шарі українці ріжних вірувань і політичних переконань всеяк таки є дітьми одної матері України! Їх все вяже обов'язок національного почуття. І хоч ми розпоршені по широкому невдачному світі, хоч не бачимо себе, то хай вяже нас в нерозривний ланцюг наша національна честь, спільна свята ідея та самопоміч в теперішніх критичних часах. Національна честь вяже кожного, чи на еміграції чи де він не знаходився, ця честь наказує йому любити своє рідне і помагати своїм рідним братам у змаганнях за краще завтра.

І задумав виділ товариства зарадити цьому лихові, задумав взятися до будови Народного Дому. Але як взятись... часи важкі... Але нічого відкладати, бо пропадає започаткована освітня праця, котра, не зважаючи на перепони, йде левним кроком вперед.

І беремося до будівельної праці ширі, з надією, що побороємо перепони, побороємо нестачі, з надією, що наша еміграція готова прийняти нам з матеріальною допомогою.

Ми віримо в перемогу! Віримо, що наші місцеві українці будуть сильні духом і завзяттями, а наша еміграція стане з нами одним нерозривним фронтом і незабаром виросте новий освітній храм, новий пам'ятник освіти і знання, в котрім пишатимуться Ваші імена як тих,

Продаю з причини виїзду до старого краю, 23 квітня 1936 р., на постійне життя. Добра нагода для купця, бо саме тепер починається весна і люди приносять фура до перетримання літньої порожки. Голоситися від години 9-тої рано до 9-тої ввечір до: 76-80

N. H. KOWERDOWICH,
113 St. Mark's Place (E. 8th St.),
NEW YORK CITY.

УВАГА!

УКРАЇНЦІ В JOHNSTOWN, PA.

УВАГА!

Всі українці, без релігійних на їх політичних чи релігійних переконаннях, що потерпіли від повені, хай зголосяться до Комітету для допомоги всім українцям в Джанстауні, Па.

У ВІТОРОК, ДНЯ 7-ГО КВІТНЯ (APRIL) 1936 РОКУ

В ГАЛІ ПІД ЧИСЛОМ 606 MAPLE AVE.

Комітет допомоги буде роздавати убрания дітям і старшим. Убрания отримано з JOHNSTOWN, PA. Жертвували Українці і Угорці з JOHNSTOWN гр.-кат. парохії св. Йована.

Також президент Комітету Укр. Помочі, о. Н. Волошук, котрий є урядником JOHNSTOWN RENOVATION COMMITTEE RED CROSS і JOHNSTOWN CITIZEN'S COUNCIL та AMERICAN LEGION, перевірить точно, яку шкоду кожний українець поніс та зробіть всі кроки, щоби вище згадані організації дали негайну поміч.

о. Н. Волошук.

Багато читається в часписях про жертвенність нашого народу, котрий хоч на еміграції, хоч зданий на ласку й неласку змінливої долі чи то в Канаді чи Америці, помагає своїм односельчанам збудувати Народні Дому і т. ін. Найбільше таких випадків трапляється в Гусятинщині, Тернопільщині, Підгаєччині та Рогатинщині, де за помічю заморських українців жертводавців тепер пишуться гарні народні святині.

Українці Хотимира і Товмаччини! Прийшла черга і на Вас, щоб і Ви не осталися позаду і виказали свою національну свідомість, та щось поклали на жертвенник освіти та культури і доложили хоч маленьку цеголку до будови „Українського Народного Дому“ в Хотимирі, товмачського повіту, станиславського воєводства.

Товариство „Український Народний Дім“ в Хотимирі не має домівки, де моглоб розвивати культ рідного слова, мистецтва та народної пісні. Є маленький домок старий, котрий вже майже розвалився, котрий досі не в силі був дати того, чого життя від нас вимагає, щоб стати нарівні з іншими культурними селами, де є відповідні Народні Дому, огнища культурно-освітньої праці.

І задумав виділ товариства зарадити цьому лихові, задумав взятися до будови Народного Дому. Але як взятись... часи важкі... Але нічого відкладати, бо пропадає започаткована освітня праця, котра, не зважаючи на перепони, йде левним кроком вперед.

І беремося до будівельної праці ширі, з надією, що побороємо перепони, побороємо нестачі, з надією, що наша еміграція готова прийняти нам з матеріальною допомогою.

Ми віримо в перемогу! Віримо, що наші місцеві українці будуть сильні духом і завзяттями, а наша еміграція стане з нами одним нерозривним фронтом і незабаром виросте новий освітній храм, новий пам'ятник освіти і знання, в котрім пишатимуться Ваші імена як тих,

котрі з далеких сторін Канади та Америки не пожаліли своєї жертви і сповнили тим свій національний обов'язок супроти Хотимира й українського народу взагалі.

Золотими буквами випишемо Ваші імена, щоб не затерлася пам'ять про Вас, щоби була вічною гадкою про тих, котрі помогли нам у наших ділі і вічною пам'яткою нашим нащадкам, котрим ми повинні залишити кращі здобутки від тих, що зіставили нам наші предки.

За виділ товариства „Український Народний Дім“ в Хотимирі:

Мих. Фенюк Андрія, голова;
Мих. Припула, касієр; Федір Буртнік, секретар.

За Будівельний Комітет: Мих. Фенюк, голова; Микола Фенюк Івана, касієр; Василь Буртнік Ілька, секретар.

За Контрольну Комісію: Микола Кіт Андрія, Прохор Остафійчук і Семен Швайка.

За драматично-співацький гурток: Федір Сенів, режисер.

Від Товариства Хотимирців у Торонто:

Повину відозву Виділ Т-ва вислав до нас з проханням помістити в українській пресі в Канаді та Америці. Сповідуючи їхнє бажання, ми певні того, що хотимирці відгукнуться на прохання рідних братів у Хотимирі та поспішать зо щирою допомогою у будові Народного Дому.

В Торонто існує від ряду літ наше товариство односельчан, котре вже започаткувало допомогову акцію і прибирає потрібні фонди. Досі маємо зібраних поперх \$500.

Зібрану більшу суму просимо вислати впрод до Хотимира на руки касієра будівельного комітету: Миколи Фенюк син Івана, а листа в тій справі вислати до секретаря: Василя Буртніка, син Івана.

Хто бажає знати більше про план будови, кошторис і т. ін., звольте писати до: SNOTUMYR SOCIETY, 324 Queen St., W. Toronto 2, Ont. Canada.

ЩО ВАШ СОН ГОВОРІТЬ? — ЯКИЙ ЙОГО НУМЕР?

Найновіше пояснення снів з ТРОМА числами знайдете в новій українській щодній публікації
СОННИКУ СГІПЕТСЬКО-ВАВІЛОНСЬКИМ
ЩЕ ПЕРШИЙ ТОГО РОДА УКРАЇНСЬКИЙ СОННИК.
ЗА ЯКИМ ВИ ДАВНО ШУКАЛИ
Крім ріжних пояснень снів, знайдете в Соннику: вороження з руки, вороження уроди і т. п. — Френологія, Хіромантия.
Ціна лист 30 центів.
Як ви хочете мати цей новий Сонник з ТРОМА числами, то сейчас відшлите до коверти 30 центів, поділяйте свою адресу і вишлите до:
KULYNITCH PRINTING CO.
418 East 9th St., New York, N. Y.

EAGLE REGALIA CO.

Виробляє:
ПРАПОРИ, ЦЕРКОВНІ ХОРУГВИ, ЛЕНТИ, ВІДЗНАКИ, СТЯЖКОВІ ВІДЗНАКИ, БРАТСЬКІ ПЕРСТЕНІ І ПЕЧАТКИ.
Коли ваше братство, товариство чи сестринство хоче бути одкровені, хай пишемо вам замовлення на пробу.
Каталоги, інформації і пробні зразки вишлемо вам на ваше замовлення БЕЗПЛАТНО.
298 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

ВЕЛИКОДНІ КАРТКИ

Желятинові святкові (6 за 25 ц.)	5 ц.
В українським стилі (6 за 25 ц.)	5 ц.
3 гарніми квітами (4 за 10 ц.)	3 ц.
Книжкові з віршем, 6 за 25 ц.	5 ц.
Книжкові з віршем, 12 за \$1.00	10 ц.
Картки для дітей з зайчиками і т. д.	3 ц.

Замовлення разом з належитістю просимо вислати на адресу:
“SVORODA”
81-83 GRAND STREET (BOX 346)
JERSEY CITY, N. J.

ДІТОЧІ ТЕАТРАЛЬНІ КНИЖКИ НА СВЯТО МАТЕРІ

СВЯТО МАТЕРІ, картина на 2 дії, 7 осіб — 20 ц.
В МАМІН ДЕНЬ, картина на 3 дії, 11 осіб — 20 ц.
СИРОТА, картина на 2 дії, 10 осіб — 20 ц.
Число „Світ Дитини“, в котрім міститься представлення „СИРІТКА“ на Свято Матері, реферати, декляції і т. д. Число 10 — 20 ц.
Число „Світ Дитини“, в котрім міститься 2 представлення на Свято Матері: „ДЕНЬ МАМИ“ і „ВІТАМО НАШУ НЕНЬКУ“, реферати, декляції і т. д. Число 9 — 20 ц.

Замовлення вислати на адресу:
“SVORODA”
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

І. Л., Ром, Н. П. — У Вас задала ухвала, щоб усі комітети а околиць, потерпілих від повені, зверталися до Вашого комітету, а він буде їм розсилати, що збере. Думаємо, що ухвала не є практична. Якби так кожна громада поступала, то потерпілим від повені громадам треба писати до соток комітетів у ріжних містах, щоб дістати яких кілька доларів від одного такого комітету. А як дістаєте яких 20 зголошень, то не буде більше писанини, як поміч.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО ПОТЕРПІЛИМ ВІД ПОВЕНІ.

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Тов. Народний Дім укр. амер. горожан жертвувало зі своєї каси \$5, а члени зложили на зборах \$5, отже разом вислали до Обеднання \$10 на повниту ціль. Жертвували: С. Гнира \$2; І. Білобраз, І. Гринів і О. Шостак по \$1.

Філадельфія, Па. — Анастасія Рибаківна \$1.

Добра рада.

Німеський поет Плятен (1796—1835) усе біднував. Хотів студіювати перську мову, та не мав грошей, щоб купити собі словар. Пожалься про те перед приятелем. Приятель не дивився на цю справу так трагічно, як Плятен, тому сказав:

— Ну, мій любий, пий що дня одну гальбу пива менше, то за ті гроші, які заощадиш так, можеш купити собі словар.

— Та я зовсім не пю пива.
— Тож я тобі кажу: пий! Коли будеш пити та що дня скажімо три гальби замість чотирох, то все щодня заощадиш стільки, скільки коштує одна гальба.

18-ЛІТНІЙ ГІМНАЗИЙНИЙ УЧЕНЬ ПЕРЕМІ АЛЬОХІНА.

В каварні Герингоф у Відні відбулися цими днями шахові змагання булшого мистця світа д-ра Альохіна з 40 грачами. Альохін виграв 28 партій, 5 ремісував, а 7 програв. Між цими, що перемогли Альохіна, є 18-літній гімназійний учень Чермак.

PAIN-EXPELLER
НА НЕВРАЛГІЧНІ БОЛІ
каждого хвилини в світ
ЯКОРОВОГО
ПЕИ-ЕКСПЕЛЛЕРА
На спорту в північ
просять
RUB IT IN

ДІРЬБИ ОГОЛОШЕННЯ

ТЕСЛЯ, МАЛЯР І МУЛЯР
пошукує роботи у фермера. Напра-
вити будинки або будувати нові.
Правовласні буди за \$10 тижнево і
життя. Адреса:
DANYLO MURGA,
387 — 15th Ave., Newark, N. J.

НА ПРОДАЖ ЧОТИРИ ДОМИ,
ШТОР, ГРОСЕРІЯ, ТОВАР І
ВСЕ ЗНАЙДІТЬСЯ.

Теперішній рент і дохід \$110. Ва-
силь продасть дешево, бо мусить
виїхати з міста. Голоситися до: 74-
M. BRANDT,
824 N. Front St., Allentown, Pa.

ПОШУКУЮ

ВАСИЛЯ МАРТИНЮКА
зі села Голодич, повіт Збарж, Га-
лицчина. Пошукує його Татяна Я-
лонська (а по мужу Куць). Пере-
дміжком роками мав перебувати у
Філадельфії. Хто знав би про нього,
або він сам, прошу зголоситися на
пошту тут адресу. Маємо покла-
дити спадщину (Estate) по неба-
чущу Степанів, котрий помер 21 бе-
резня 1935 р. Адреса:
TATYJANA KUTCH,
R. 2, Cranbury, N. J.

ВЗОРІ

Книжки, нитки до ва-
шивання D. M. C. і
стемповані річі. По-
штів по каталогу до:

UKRAINIAN BAZAAR,
97 Avenue A, New York, N. Y.

ЖЕРТВИ ШЛУНКОВОГО БОЛІ-
КА, спричинених газом болі, не-
страшності — пошто терпите? На-
скожу пілгу дистантне безплатно
зразок UFGA, лікарську рецепту в
аптеках ГОЛЬДА.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Ураховні години: рано від 10 до
12 ввечір від 6 до 8, а в неділю
рано від 10 до 12.

БОЛІ НІГ

Рани на ногах, опухлі ноги, на-
брякні жили, болячі ноги, флег-
міс (запалення жил), напухлі або
болячі м'язи, м'які м'язи і ревма-
тичні ноги успішно лікуюмо но-
вими європейськими методами без
операції.

Офісові години: щоденно від 2
до 6, в понеділки і четверги від
2 до 8.
ГОВОРІМО ПО УКРАЇНСЬКИ.

DR. BENLA
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІАЛІСТ
28 W. 89 St., New York City.

НАЙНОВІШІ УКРАЇНСЬКІ РЕКОРДИ

Гарна музика, спів і бесіди.
РЕКОРДИ НА ВЕЛИКОДНІ СВЯТА.
68940-41-42 Три 12-цалеві рекор-
ди. Велика Патинія, Субота,
Великдень і 40 ягліток. Цілий
образ свят в старім краю. Ці-
на за всі — \$3.00

Великдень, 12-цалева рекорда хо-
ру „Боні“ з Йонкерс під упр.
п. М. Батюка — 1.00

ЗВІЯКИ (рольові) НА ПЯНО.
86 Христос Воскріс (зі слівнами) 75
85 Соголасно заспіваймо (зі сло-
вами) — 75

С384 Козак за Дунаєм, Танець Роза,
орх. Гуменюка.
С383 Весільний Віват ч. I і II, орх.
Гуменюка, співає Р. Красновська.
С382 Сальвонів Дівчата. Вулко По-
літчан Жуківський.
С381 Нові Рекорди, ч. I і II, орх.
Гуменюка Жуківський.
С380 Сотник. Помагає на „Редучіні“
— Жуківський.
С379 Оперовий Співач, ч. I і II. —
Жуківський.
С378 Коломийка і Козак. Від хати до
хати. — Гуменюка.

Всі рекорди нові, вишлени в про-
зі двох місяців. Продамо по 50 ц.
з пересилкою 60 ц.
Пишіть або заходіть до
SURMA,
103 AVENUE A, NEW YORK CITY.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel. Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(Cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Ludlow 4-2568.

Учитель: Припуляк, чому хо-
димо до школи?

Учень: Я вже також питаю
себе про те нерас, прошу пана
професора.

ТАРЗАН І ОГНЕВІ БОГИ.

(136)

Вимахуючи своєю рушницю, Тарзан дорівнював у бою двома людьми. Але все ще по-
біда не була по його стороні.
Потім Джері Джовнс, бачучи
критичний стан, кинувся напе-
ред, схопив якусь рушницю та
наладував її амуніцією з поя-
са одного з упавших бандитів

Він увійшов до боевої лінії
та стріляв до бандитів. Один
з них упав смертельно ране-
ний. Це не був той, на котро-
го Джері стріляв, але це для
нього не робило різниці. На-
кінєць він умертвив одного з
них. Це мало поважний вплив
на інших.

Тепер нарешті відвага Тар-
зана і його вояків почала по-
казуватися в повнім блеску.
Один з бандитів упав під їх
ударами, а потім Назір огля-
нувся довкола себе та поба-
чив, що він остався самий.
Він обернувся і став тікати з
усієї сили.

Один вояк наложив стрілу
на свій лук, щоби пустити її
за втікачем, але Тарзан здер-
жав його руку. Тарзан хотів,
щоби вістка про загибель ці-
лого відділу дійла до Гарета.
Він думав, що Гарето покине
думку вдертися в цю долину.
Але він помилився.